

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “กระบวนการผลิตและการนำเสนอข้าวบันเทิงทางโทรทัศน์” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจถึงนโยบายและการดำเนินการผลิตรายการข้าวบันเทิงของสถานีโทรทัศน์ ปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อรูปแบบและเนื้อหารายการข้าวบันเทิง รวมทั้งการแสดงออกซึ่งบทบาทหน้าที่ของข้าวบันเทิงทางโทรทัศน์

ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษาคือ การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีในการศึกษาดังนี้คือ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรผู้ผลิตสื่อมวลชน แนวคิดเกี่ยวกับข่าว และแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชนในมุมมองด้านอุตสาหกรรมบันเทิง

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

แหล่งข้อมูลประเภทสถานีโทรทัศน์ คือ สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. และ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารรายการสถานีโทรทัศน์ กลุ่มผู้ผลิตรายการข้าวบันเทิง และ กลุ่มผู้ผลิตรายการโทรทัศน์

แหล่งข้อมูลประเภทรายการโทรทัศน์ ประกอบด้วย รายการข้าวบันเทิงของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 2 แห่ง ได้แก่ รายการเวดดวงบันเทิง ดุหนังฟังเพลง และสีสันบันเทิง ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. รวมทั้งรายการเส้นทางบันเทิง และอินไซด์บันเทิง ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ในช่วงระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม 2541

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้คือ

1. โครงสร้างการจัดการองค์กรของสถานีโทรทัศน์

สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรของช่อง 3 เป็นรูปแบบองค์กรธุรกิจเอกชน สถานีฯ เป็นผู้บริหารจัดการคลื่นความถี่ โดยมีความร่วมมือทางธุรกิจกับผู้ประกอบการร่วม คือ บริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ ทำให้เกิดนโยบายในการบริหารจัดการด้านรายการและรายได้ในหลายลักษณะดังนี้คือ ผลิตรายการเองโดยฝ่ายต่างๆ ของสถานีฯ โดยทางสถานีฯ จะเป็นผู้ขายเวลาโฆษณาเอง รวมทั้งมีการใช้ระบบใหม่แชร์ริง (Time Sharing) กับผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ผลิตรายการเข้ามาดำเนินงานผลิตรายการโดยไม่คิดค่าเช่าเวลา แต่มีความร่วมมือกันในการขายโฆษณา

รายการข่าวบันเทิงของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท เกิดจากนโยบายของผู้บริหารที่ต้องการส่งเสริมรายการโทรทัศน์โดยนำความเคลื่อนไหวของรายการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นละคร เกมโชว์ วาไรตี้โชว์ ทอล์คโชว์ ฯลฯ นำมารายงานแก่สาธารณชน โดยเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายผลิตซึ่งจะเป็นฝ่ายที่รู้ความเคลื่อนไหวในแวดวงบันเทิงได้ดีกว่าฝ่ายข่าว ทางสถานีฯ มีนโยบายในการนำเสนอข่าวของรายการทุกรายการในผังรายการ แต่โดยทางปฏิบัติแล้วจะเน้นรายการละคร และรายการช่วง 22.00 น. เป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นรายการที่ได้รับความนิยม เป็นรายได้หลักของสถานีฯ จึงต้องมีการนำเสนอข่าวมากกว่ารายการอื่นๆ

ส่วนสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ลักษณะรูปแบบการจัดการด้านรายได้นั้นจะมีทั้งลักษณะที่สถานีโทรทัศน์เป็นเจ้าของเวลาเอง และให้ผู้ผลิตรายการเช่าเวลาไปบริหารเองทั้งหมด มีนโยบายที่ต้องการประชาสัมพันธ์รายการของสถานีฯ โดยผ่านรายการข่าวบันเทิงซึ่งเป็นการประสานงานของ 2 ฝ่าย คือฝ่ายข่าวและฝ่ายรายการ แต่ละฝ่ายจะมีลักษณะเด่นของตน กล่าวคือ ทางฝ่ายผลิตจะทราบความเคลื่อนไหวของรายการ และความเป็นไปในวงการบันเทิง ส่วนถ้าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำนั้นเป็นหน้าที่ของผู้สื่อข่าว ส่วนในการนำเสนอข่าวบันเทิงนั้นดูจากความน่าสนใจของสิ่งที่เกิดขึ้น ไม่ได้มีนโยบายว่าทุกรายการในผังรายการจะได้ถูกนำเสนอในข่าวบันเทิง ถ้าในรายการใดมีความน่าสนใจก็จะได้นำเสนอข่าว แต่โดยส่วนใหญ่แล้วทางช่อง 7 จะเน้นข่าวเกี่ยวกับละครมากเช่นกัน

2. กระบวนการในการผลิตรายการข่าวบันเทิงทางโทรทัศน์

ในส่วนของกระบวนการผลิตรายการข่าวบันเทิงของทั้งช่อง 3 และช่อง 7 พบว่าไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ เริ่มด้วยขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข่าวจากแหล่งข่าวซึ่งเป็นบริษัทผู้

ผลิตรายการโทรทัศน์รูปแบบต่างๆ เช่น ละคร เกมโชว์ ทอล์คโชว์ วาไรตี้โชว์ เป็นต้น รวมทั้งบริษัทผลิตผลงานด้านความบันเทิง โดยทางบริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์จะต้องแจ้งกำหนดการถ่ายทำมายังทีมข่าวบันเทิงของสถานีฯ โดยวิธีการออกไปเก็บรวบรวมข่าวเอง หรือทางบริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ติดต่อเทพส่งมาให้เพื่อออกอากาศ

ในการคัดเลือกข่าวบันเทิงที่จะออกอากาศนั้น สถานีฯ ได้กำหนดหลักการและแนวทางเพื่อเป็นกรอบในการตัดสินใจคัดเลือกข่าว กล่าวคือ ให้ความสำคัญเสมอภาคแก่ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ทุกบริษัท มีจริยธรรมในการเสนอข่าว ไม่เสนอข่าวในเชิงลบ และขัดต่อความเป็นจริง รวมทั้งการพิจารณาจากความสนใจในบุคคล เหตุการณ์ และช่วงเวลาที่นำเสนอให้สอดคล้องกับรายการซึ่งเป็น

1. การนำเสนอก่อนที่ละครหรือรายการต่างๆ จะออกอากาศหลายวัน ส่วนใหญ่จะเป็นละครหรือรายการใหม่ที่ต้องการแจ้งให้ผู้ชมทราบว่าละครหรือรายการใหม่ มีเนื้อหา/รูปแบบรายการอย่างไร ใครเป็นดารานำแสดง/แขกรับเชิญร่วมรายการ วันเวลาในการนำเสนอ ฯลฯ

2. การนำเสนอก่อนที่ละครหรือรายการต่างๆ จะออกอากาศในคืนนั้น เป็นการเชิญชวนให้ติดตามชม โดยมีการให้ชมภาพเบื้องหลังการทำงาน ก่อนที่จะได้ผลงานที่ได้เห็นในรายการจริง มีการนำภาพตัวอย่างที่จะได้รับชมคืนนี้มาออกอากาศให้ดูก่อนล่วงหน้าเพื่อดึงดูดความสนใจ

หลังจากที่มีการเก็บรวบรวมข่าวมาแล้ว ก็จะมีการคัดเลือกข่าวที่จะมาออกอากาศ โดยช่อง 3 จะมีการแบ่งข้อมูลไปตามรายการซึ่งแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของรายการ กล่าวคือ ถ้าเป็นข่าวเกี่ยวกับรายการและกิจกรรมของช่อง 3 ก็จะนำเสนอในรายการสี่สັນบันเทิง ถ้าเป็นข่าวในแวดวงบันเทิงทั่วไป ก็จะนำเสนอในรายการดูหนังฟังเพลง ส่วนรายการแวดวงบันเทิงก็จะนำเสนอได้ทุกข่าวโดยมีรายละเอียดมากขึ้น ส่วนช่อง 7 นั้นข่าวทุกข่าวสามารถออกอากาศได้ในทั้ง 2 รายการขึ้นอยู่กับว่าข่าวใดจะมีความน่าสนใจ แต่จะเน้นที่ละครและรายการของสถานีฯ เป็นหลัก

จากการศึกษายังพบอีกว่า บทบาทหน้าที่ของรายการข่าวบันเทิงทางโทรทัศน์นั้นก็เพื่อ

1. แจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวในแวดวงบันเทิง
2. สร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่สถานีฯ, ผู้บริหาร, ดารานักแสดง, นักร้อง และบุคคลในแวดวงบันเทิง
3. เป็นช่องทางในการส่งเสริมรายการโทรทัศน์

4. สนับสนุนด้านการตลาดอุตสาหกรรมบันเทิง

3. ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบและเนื้อหารายการข่าวบันเทิงทางโทรทัศน์

จากการศึกษาพบปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตและการนำเสนอข่าวบันเทิงทางโทรทัศน์ดังนี้
คือ

3.1 ปัจจัยเกี่ยวกับนโยบายของสถานีโทรทัศน์ เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบอย่างมาก เนื่องจากรายการข่าวบันเทิงเป็นรายการที่เกิดจากนโยบายของผู้บริหาร ดังนั้น ในการนำเสนอข่าวก็ต้องขึ้นอยู่กับนโยบาย และในบางข่าวเป็นข่าวที่ผู้บริหารสั่งการให้ไปทำ ทางรายการก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

3.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่ามีผลต่อความอยู่รอดของรายการ เนื่องจากรายการโทรทัศน์เป็นตัวทำรายได้ให้แก่สถานีโทรทัศน์ ถ้ารายการใดไม่เป็นที่นิยมของผู้ชมก็จะถูกถอดออกจากผัง ดังนั้นการส่งเสริมรายการโดยผ่านรายการข่าวบันเทิงนับว่าเป็นวิธีที่ได้ผลอีกวิธีหนึ่ง

3.3 ปัจจัยเกี่ยวกับคู่แข่งชั้น คู่แข่งขันในที่นี้ หมายถึงสถานีโทรทัศน์อื่นที่เป็นคู่แข่งชั้นด้านการผลิตรายการ ต้องมีการแข่งขันกันเพื่อดึงดูดผู้ชมให้มากที่สุด การมีการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ จะทำให้รายการเป็นที่รู้จักของผู้ชม การนำเสนอข่าวจึงต้องเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสถานีตนเอง ไม่ว่าจะป็นกิจกรรม หรือดาราที่ต้องอยู่ในสังกัดสถานีฯ เช่นกัน จะไม่นำเสนอข่าวดาราที่อยู่ในสังกัดสถานีฯ อื่น

3.4 ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ชม โดยส่วนใหญ่แล้วจะชอบดูรายการโทรทัศน์ ดังนั้น การนำเสนอเบื้องหลังรายการต่างๆ โดยผ่านรายการข่าวบันเทิง ทำให้ทราบความเคลื่อนไหวในวงการบินบันเทิง เป็นเรื่องเบาสมอง ดูแล้วไม่เครียด โดยเฉพาะจะได้รับชมในสิ่งที่จะไม่ได้เห็นในรายการปกติ จึงมีผู้ชมจำนวนมากที่นิยมชมรายการข่าวบันเทิง

ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากผู้วิจัยไม่ใช่คนในองค์กรผู้ผลิตสื่อมวลชน ทำให้มีความลำบากในการเข้าถึงข้อมูลบางอย่าง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลก็ต้องเก็บเป็นความลับ ทั้งในเรื่องกลยุทธ์และนโยบายซึ่งไม่สามารถเปิดเผยได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการผลิตและการนำเสนอข่าวบันเทิงทางโทรทัศน์” เป็นการศึกษาที่เน้นเฉพาะข่าวบันเทิงทางโทรทัศน์ของช่อง 3 และช่อง 7 ซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์ที่ดำเนินงานโดยเอกชนและมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการผลิตรายการเพื่อนำมาสู่รายได้ของสถานีฯ จึงได้มีการผลิตรายการข่าวบันเทิงเพื่อส่งเสริมรายการของสถานีฯ ดังนั้น เพื่อให้เกิดการวิจัยให้ได้ผลการวิจัยในเชิงเปรียบเทียบที่ชัดเจนขึ้น ควรจะมีการศึกษาการผลิตข่าวบันเทิงของช่อง 5 ช่อง 9 และไอทีวี เพื่อเปรียบเทียบถึงความแตกต่างที่เกิดขึ้น เนื่องจากข่าวบันเทิงทางสถานีฯ ที่กล่าวมาไม่ได้ผลิตขึ้นเพื่อส่งเสริมรายการโทรทัศน์ของสถานีฯ แต่อย่างใด